

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-101/18

(objava odlomkov)

**Republika Avstrija
proti
Evropski komisiji**

Sodba Splošnega sodišča (tretji senat) z dne 30. novembra 2022

„Državne pomoči – Jedrska industrija – Pomoč, ki jo Madžarska namerava izvajati za razvoj dveh novih jedrskih reaktorjev na lokaciji Paks – Sklep, s katerim je bila pomoč s pridržkom spoštovanja nekaterih zavez razglašena za združljivo z notranjim trgom – Člen 107(3)(c) PDEU – Skladnost pomoči s pravom Unije, ki ni pravo državnih pomoči – Neločljiva povezava – Spodbujanje jedrske energije – Člen 192, prvi odstavek, Pogodbe Euroatom – Načelo varstva okolja, načelo ‚plača povzročitelj obremenitve‘, previdnostno načelo in trajnostno načelo – Določitev zadevne gospodarske dejavnosti – Nedelovanje trga – Izkrivljanje konkurence – Sorazmernost pomoči – Potreba po posredovanju države – Določitev elementov pomoči – Postopek javnega naročanja – Obveznost obrazložitve“

1. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pregled s strani Komisije – Združljivost pomoči z notranjim trgom – Diskrecijska pravica – Upoštevanje skladnosti med določbami, ki urejajo državne pomoči, in drugimi določbami Pogodbe – Obveznost, ki je naložena le glede oblik pomoči, ki so neločljivo povezane z njenim predmetom – Pomoč v obliki brezplačnega dajanja na voljo dveh novih jedrskih reaktorjev za njuno upravljanje – Oddaja javnega naročila za gradnjo navedenih reaktorjev, ki ni oblika, neločljivo povezana s predmetom pomoči (člena 107(1) in 108 PDEU; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/25)*

(Glej točke od 27 do 39.)

2. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pregled s strani Komisije – Združljivost pomoči z notranjim trgom – Diskrecijska pravica – Upoštevanje skladnosti med določbami, ki urejajo državne pomoči, in drugimi določbami Pogodbe – Obveznost Komisije, da ob neobstoju novih informacij ponovno preuči svoje ugotovitve glede drugih določb Pogodbe v predhodnem postopku zaradi neizpolnitve obveznosti – Neobstoj (člena 107(1) in 108 PDEU)*

(Glej točke od 40 do 49.)

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Presoja glede na člen 107(3)(c) PDEU – Merila – Neobstoj*

vpliva, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom, na trgovinske pogoje – Presoja – Tehtanje prednosti ukrepov pomoči in njihovega negativnega vpliva na notranji trg – Sodni nadzor – Meje – Očitna napaka pri presoji – Neobstoj (člen 107(3)(c) PDEU)

(Glej točke 55, 56, od 98 do 102, od 135 do 148, 150, 151, od 153 do 155, od 157 do 161 in od 167 do 175.)

4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Presoja glede na člen 107(3)(c) PDEU – Merila – Uresničevanje cilja v javnem interesu – Primernost, potrebnost in ne nesorazmernost pomoči – Obveznost izvedbe razpisnega postopka glede ukrepa pomoči, da se zagotovi njegova sorazmernost – Neobstoj (člen 107(3)(c) PDEU)*

(Glej točke od 58 do 65.)

5. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Presoja glede na člen 107(3)(c) PDEU – Merila – Neobstoj vpliva, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom, na trgovinske pogoje – Tehtanje prednosti ukrepov pomoči in njihovega negativnega vpliva na notranji trg – Sestavine notranjega trga (člen 107(3)(c) PDEU)*

(Glej točke od 71 do 78 in 131.)

6. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Presoja glede na člen 107(3)(c) PDEU – Ukrepi, s katerimi se uresničuje cilj iz Pogodbe Euratom – Pravica držav članic, da določijo strukturo svoje oskrbe z energijo – Izbira jedrske energije (člena 2(c) in 192 AE; člena 107(3)(c) in 194(2) PDEU)*

(Glej točke od 82 do 86 in 97.)

7. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Pomoč za reševanje podjetja v težavah – Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah – Podjetje v težavah – Pojem (Obvestilo Komisije 2014/C 249/01, točki 20 in 21)*

(Glej točke od 111 do 122.)

8. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Presoja glede na člen 107(3)(c) PDEU – Merila – Primernost, potrebnost in ne nesorazmernost pomoči – Pregled s strani Komisije – Obveznost količinske opredelitve ekvivalenta nepovratnih sredstev, izhajajočih iz ukrepa pomoči – Neobstoj (člen 107(3)(c) PDEU)*

Povzetek

Gradnja novih jedrskih reaktorjev: Splošno sodišče je zavrnilo tožbo Avstrije, s katero je ta izpodbijala madžarsko pomoč za naložbe, ki jo je odobrila Komisija

Evropska komisija je s sklepom z dne 6. marca 2017¹ (v nadaljevanju: izpodbijani sklep) odobrila pomoč za naložbe, ki jo je Madžarska priglasila v korist državnega podjetja MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares (v nadaljevanju: družba Paks II) v zvezi z upravljanjem dveh jedrskih reaktorjev v gradnji na območju jedrske elektrarne Paks, ki morata postopoma nadomestiti štiri jedrske reaktorje, ki na tem mestu že delujejo.

Ta pomoč za naložbe (v nadaljevanju: zadevna pomoč), ki v bistvu pomeni brezplačno dajanje na voljo novih jedrskih reaktorjev za njuno upravljanje družbi Paks II, je večinoma financirana s posojilom v obliki obnovljive kreditne linije v višini 10 milijard EUR, ki jo je Ruska federacija odobrila Madžarski v okviru medvladnega sporazuma o sodelovanju na področju miroljubne uporabe jedrske energije. V skladu s tem sporazumom je bila gradnja novih reaktivnih motorjev zaupana neposredno družbi Nizhny Novgorod Engineering Company Atomenergoproekt (v nadaljevanju: JSC NIAEP).

Komisija je v izpodbijanem sklepu zadevno pomoč v skladu s členom 107(3)(c) PDEU razglasila za združljivo z notranjim trgov pod nekaterimi pogoji. V skladu s to določbo se pomoči za pospeševanje razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti ali nekaterih gospodarskih območij, če ne spreminjajo trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, lahko štejejo za združljive z notranjim trgov.

Republika Avstrija je vložila tožbo za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa.

Presoja Splošnega sodišča

Na prvem mestu, Splošno sodišče je zavrnilo tožbeni razlog, ki se je nanašal na nezakonitost izpodbijanega sklepa v delu, v katerem je Komisija zadevno pomoč za združljivo z notranjim trgov razglasila kljub temu, da naj bi neposredna dodelitev naročila za gradnjo novih jedrskih reaktorjev družbi JSC NIAEP pomenila kršitev pravil Unije, ki urejajo javno naročanje.

Republika Avstrija je v zvezi s tem med drugim trdila, da je oddaja naročila za gradnjo novih reaktorjev oblika, ki je neločljivo povezana z zadevno pomočjo, zato jo mora Komisija preučiti tudi glede na pravila Unije s področja javnega naročanja. Po njenem mnenju naj bi poleg tega iz sodbe Avstrija/Komisija² izhajalo, da bi morala Komisija zadevno pomoč preučiti glede na določbe prava Unije o javnem naročanju, ne glede na to, ali je oddaja naročila gradnje oblika, ki je neločljivo povezana s to pomočjo.

¹ Sklep Komisije (EU) 2017/2112 z dne 6. marca 2017 o [...] državni pomoči SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), ki jo Madžarska namerava izvesti za podporo razvoju dveh novih jedrskih reaktorjev v jedrski elektrarni Paks II (UL 2017, L 317, str. 45).

² Sodba z dne 16. maja 2020, Avstrija/Komisija (C-594/18, EU:C:2002:742).

Najprej, Splošno sodišče je zavrnilo trditve Republike Avstrije, ki so temeljile na sodbi Avstrija/Komisija. Čeprav iz navedene sodbe izhaja, da mora biti gospodarska dejavnost, ki se spodbuja s pomočjo, združljiva s pravom Unije, se Republika Avstrija v obravnavanem primeru ni sklicevala na nobeno kršitev prava Unije v zvezi s podpirano dejavnostjo, v obravnavanem primeru proizvodnjo jedrske energije. Poleg tega iz te sodbe ne izhaja, da bi Sodišče razširilo obseg nadzora, ki ga mora Komisija opraviti v okviru postopka, katerega namen je preveritev združljivosti državne pomoči z notranjim trgov, in tako opustilo svojo sodno prakso, v skladu s katero je treba razlikovati med oblikami, ki pomenijo neločljivo povezavo s predmetom pomoči, in oblikami, ki te povezave nimajo.

Poleg tega bi bilo priznanje – v okviru postopka preverjanja združljivosti državne pomoči z notranjim trgov – obveznosti, ki Komisiji nalaga sprejetje dokončnega stališča glede obstoja ali neobstoja kršitve določb prava Unije, ki niso določbe o državnih pomočeh, ne glede na povezavo med obliko pomoči in predmetom te pomoči, v nasprotju, prvič, s procesnimi pravili in jamstvi, značilnimi za postopke, posebej določene za nadzor nad uporabo teh določb, ter drugič, z načelom avtonomnosti upravnih postopkov in pravnih sredstev.

Glede na ta pojasnila je Splošno sodišče, dalje, menilo, da odločba o dodelitvi naročila za gradnjo dveh novih reaktorjev, ki je bila v verigi višje od zadevnega ukrepa pomoči, ni neločljiva oblika predmeta te pomoči. Izvedba postopka javnega naročanja in morebitna zgraditev reaktorjev s strani drugega podjetja ne bi spremenili niti predmeta pomoči, in sicer brezplačnega dajanja na voljo dveh novih reaktorjev za njuno upravljanje, niti upravičenca do pomoči, ki je družba Paks II. Poleg tega, tudi če bi postopek javnega razpisa vplival na znesek pomoči, česar Republika Avstrija ni dokazala, taka okoliščina sama po sebi nikakor ne bi vplivala na prednost, ki jo navedena pomoč pomeni za njenega upravičenca, in sicer brezplačno dajanje na voljo dveh novih reaktorjev za njuno upravljanje.

Nazadnje, Splošno sodišče je poudarilo, da je Komisija v nasprotju s trditvami Republike Avstrije v izpodbijanem sklepu utemeljeno napotila na svojo presojo, opravljeno v okviru predhodnega postopka zaradi neizpolnitve obveznosti, v katerem je ugotovila, da se z neposredno oddajo naročila za gradnjo dveh novih reaktorjev družbi JSC NIAEP ne krši pravo Unije na področju oddaje javnih naročil. Načelo pravne varnosti namreč izključuje možnost, da Komisija ob neobstoju novih informacij glede na trenutek, v katerem je sklenila končati postopek zaradi neizpolnitve obveznosti, v okviru postopka državne pomoči ponovno preuči oddajo naročila gradnje.

Na drugem mestu, Splošno sodišče je zavrnilo tožbene razloge, ki so se nanašali na obstoj nesorazmernega izkrivljanja konkurence in neenakega obravnavanja, ki naj bi vodilo do izrinjenja proizvajalcev energije iz obnovljivih virov z liberaliziranega notranjega trga z električno energijo. V zvezi s tem je spomnilo, da lahko države članice prosto določajo sestavo svoje mešanice virov energije in da Komisija ne more zahtevati, da se financiranje države nameni alternativnim virom energije.

Na tretjem mestu, Splošno sodišče je po zavrnitvi tožbenega razloga, ki se je nanašal na okrepitev ali nastanek prevladujočega položaja na trgu, zavrnilo tudi tožbeni razlog, ki se je nanašal na likvidnostno tveganje madžarskega veleprodajnega trga z električno energijo.